

Zatwierdzam

Dariusz Wiczorek
Minister Nauki
(podpis elektroniczny)

Warszawa, kwiecień 2024 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU WSPÓŁPRACY MINISTRA EDUKACJI I NAUKI W ZAKRESIE DZIAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ – SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE W ROKU 2023

Program współpracy Ministra Edukacji i Nauki w zakresie działu administracji rządowej – szkolnictwo wyższe i nauka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2023, zwany dalej „Programem”, został przyjęty zarządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 grudnia 2022 r. (Dz. Urz. MEiN poz. 123). Obowiązek ogłoszenia sprawozdania z realizacji Programu za rok poprzedni wynika z art. 5b ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

Komórką odpowiedzialną za przygotowanie oraz monitorowanie realizacji Programu jest Biuro Ministra, które współpracuje z pozostałymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa, odpowiedzialnymi za wykonywanie zadań wymienionych w Programie, zgodnie z ich właściwością.

Za główny cel Programu przyjęto budowanie partnerstwa społecznego na rzecz jakości naukowej, nowoczesnego szkolnictwa wyższego oraz rozwoju gospodarczego Polski, jako wyrazu Społecznej Odpowiedzialności Nauki.

W Programie wyróżniono dwie podstawowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi: pozafinansową oraz finansową.

1. Formy współpracy pozafinansowej

1.1. Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych

W 2023 roku Ministerstwo Edukacji i Nauki (MEiN) zapewniało udział organizacjom pozarządowym w procesie tworzenia przepisów prawa. Projekty aktów normatywnych były konsultowane z organizacjami pozarządowymi, które działają w obszarze dotyczącym danego projektu. Sporządzenie oceny skutków regulacji do aktu prawnego oraz wskazanie w niej podmiotów, z którymi należy skonsultować projekt, należało do właściwości komórek

merytorycznych MEiN. Organizacje pozarządowe mogły również z własnej inicjatywy brać udział w procesie stanowienia prawa poprzez przekazywanie stanowisk do aktualnie procedowanych projektów aktów normatywnych, które były systematycznie udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji i Nauki. Stanowiska były przekazywane głównie za pośrednictwem poczty elektronicznej.

1.2. Tworzenie gremiów opiniodawczo-doradczych z udziałem partnerów społecznych:

a) Zespół do współpracy przy realizacji zadań związanych z koordynacją systemu uznawania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów regulowanych oraz do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanych w Rzeczypospolitej Polskiej

W 2023 roku odbyły się dwa posiedzenia Zespołu do współpracy przy realizacji zadań związanych z koordynacją systemu uznawania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów regulowanych oraz do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanych w Rzeczypospolitej Polskiej – 3 października oraz 19 grudnia.

Posiedzenie w październiku było poświęcone podsumowaniu dotychczasowych działań związanych z obowiązkiem dokonywania oceny proporcjonalności w nowych lub zmienionych przepisach, a także został omówiony mechanizm kontroli ex ante. Zostały przedstawione też najważniejsze zagadnienia spotkania Grupy Koordynatorów z dnia 20 września br. Przedstawiono też informacje na temat przygotowywanych przez Komisję aktów delegowanych w zakresie zmian do Załącznika V Dyrektywy 2005/36/WE, a także przygotowywanych aktów delegowanych dotyczących zmian Dyrektywy w zakresie minimalnych wymogów w zawodach pielęgniarki, lekarza dentyści i farmaceuty.

Posiedzenie w grudniu było poświęcone zagadnieniom poruszonym na spotkaniu Grupy Koordynatorów z dnia 14 grudnia br. Tematem posiedzenia były również minimalne wymogi kształcenia dla położnych, kwestia ograniczenia nadmiarowych dokumentów w przypadku uznawania kwalifikacji.

1.3. Nadzór nad działalnością fundacji oraz udział przedstawicieli Ministra w organach fundacji:

a) Fundacja – Zakłady Kórnickie (FZK) – na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. *o fundacji – Zakłady Kórnickie* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1705) nadzór nad Zakładami sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. W ramach nadzoru Minister zatwierdził Sprawozdanie z działalności Fundacji w 2022 r. Reprezentantem Ministra w Radzie Kuratorów FZK, w kadencji 2022-2027, jest Pan **Jan Sulanowski**;

b) Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości – organem sprawującym nadzór nad Fundacją jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, którego w Radzie Fundacji (zgodnie z art. 17 ust. 1 Statutu Fundacji) reprezentują 2 osoby. W 2023 r. byli to: Pani **Monika Kwiecień-Miland** oraz Pan **Grzegorz Dębowski**. Rada jest powołana na kadencję 2021-2025;

c) Zakład Narodowy im. Ossolińskich – nadzór nad Fundacją sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Osobą wskazaną przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki do składu Rady Kuratorów, na podstawie § 13 pkt 3 Statutu Fundacji, w roku 2023 był **Pan Ryszard Jan Wawryniewicz**. Rada w obecnym składzie została powołana na kadencję 2021-2026;

d) Fundacja Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta – współpracę ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego z Polsko-Amerykańską Komisją Fulbrighta reguluje *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie współpracy w ramach Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta* podpisana w Waszyngtonie dnia 10 marca 2008 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 26, poz. 158). Przepisy umowy zobowiązują stronę polską do powołania pięciu członków do Rady Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, w tym przedstawiciela ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego (w 2023 r. był nim **Pan Arkadiusz Adamczyk**).

W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia Rady, podczas których podjęto 23 uchwały, w tym m.in. dotyczące laureatów wybranych w poszczególnych programach stypendialnych, zatwierdzenia budżetu rocznego Fundacji i aktualizacji stawek stypendialnych dla wybranych programów, zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego i absolutorium dla Zarządu. Rada podjęła także 4 uchwały drogą obiegową.

Fundacja Fulbrighta wspiera realizację celów Ministra poprzez utrzymywanie wysokiego poziomu kandydatów – studentów, doktorantów oraz badaczy, którzy uczestniczą w wymianie akademickiej i naukowej z USA, zdobywając cenne doświadczenie w środowisku międzynarodowym, które następnie pożytkują w pracy badawczo-dydaktycznej po powrocie do kraju.

W 2023 r. w ramach oferty programowej „Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta” (dotyczącej wymiany akademickiej w roku akademickim 2023/2024) stypendia otrzymało 49 Polaków.

1.4. Przyznawanie honorowych patronatów

Informacja o przyznanych patronatach Ministra Edukacji i Nauki znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa pod adresem: <https://www.gov.pl/web/nauka/patronaty2> i jest systematycznie aktualizowana.

2. Formy współpracy finansowej

Współpraca finansowa MEiN z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku prowadzona była m.in. przez finansowanie projektów w ramach programów lub przedsięwzięć Ministra, a także zlecenie realizacji zadań publicznych.

2.1. Projekty w ramach programów lub przedsięwzięć Ministra:

a) Program „Nauka dla Społeczeństwa II” (NdS II)

Przedmiotem programu jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych jednostek organizacyjnych działających na rzecz upowszechniania nauki w:

1. budowaniu współpracy między tymi podmiotami i jednostkami a podmiotami działającymi w sferze społeczno-gospodarczej lub
2. opracowywaniu i implementacji rozwiązań służących społecznościom lokalnym i regionalnym, lub
3. tworzeniu modeli teoretycznych obejmujących swoim obszarem zagadnienia społeczne.

Program obejmuje finansowanie projektów badawczych w następujących obszarach:

– „Doskonałość naukowa” (wspieranie realizacji projektów badawczych mających na celu: podnoszenie jakości i dążenie do przełomowości badań naukowych (*frontier research*), w szczególności przez identyfikację nowych, kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego problemów badawczych i podejmowanie pionierskich prac badawczych w tym zakresie; umiędzynarodowienie polskiej nauki i zwiększenie rozpoznawalności jej osiągnięć; wypracowanie i wdrażanie koncepcji rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej; podnoszenie jakości dydaktyki akademickiej; identyfikowanie bodźców i mierników rozwoju polskiej nauki; kształtowanie odbioru społecznego polskiej nauki);

– „Nauka dla innowacyjności” (wspieranie realizacji projektów badawczych mających na celu: poprawę efektywności współpracy nauki z otoczeniem gospodarczym; wspieranie procesów innowacyjności oraz komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, a także know-how związanego z tymi wynikami, w tym promowanie dobrych praktyk w zakresie innowacji; upowszechnianie wiedzy na temat związków między nauką i innowacyjnością a gospodarką);

– „Humanistyka – Społeczeństwo – Tożsamość” (wspieranie realizacji projektów badawczych mających na celu: rozwój nauk humanistycznych oraz stymulowanie i promowanie innowacyjnych badań humanistycznych; rozwój i promowanie badań interdyscyplinarnych w obszarze humanistyki; wykorzystanie humanistyki do rozwoju innych obszarów nauki, a także kultury, edukacji, gospodarki i społeczeństwa; badanie oraz promowanie idei polskości w historii, kulturze i myśli politycznej; prowadzenie badań w zakresie tożsamości narodowej (kulturowej) na rzecz trwałości polskiej tradycji narodowej; badanie oraz promowanie polskich tradycji regionalnych i narodowych, a także postaw patriotycznych; badanie oraz popularyzację regionalnych i narodowych źródeł kultury polskiej (w tym literatury, sztuki, muzyki i myśli filozoficznej) w kraju i za granicą; prowadzenie badań nad polskim muzealnictwem i miejscami pamięci narodowej w kraju i za granicą).

– „Kultura fizyczna dla aktywnego i zdrowego społeczeństwa” (wspieranie realizacji projektów badawczych mających na celu: monitorowanie, wspomaganie i promowanie rozwoju fizycznego, sprawności i aktywności fizycznej społeczeństwa; opracowywanie i implementację innowacyjnych metod, form i środków aktywizacji ruchowej oraz treningu osób w różnym wieku; prowadzenie badań o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju sportu akademickiego, w tym jego promocji, lub aktywizacji ruchowej i rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami; identyfikację osób utalentowanych ruchowo, posiadających predyspozycje do szkolenia sportowego; badanie genetycznych i środowiskowych uwarunkowań sprawności fizycznej osób w różnym wieku; profilaktykę urazów w wychowaniu fizycznym i sporcie).

W roku 2023, w ramach NdS II podpisano umowy z **15 podmiotami** na realizację **16 projektów**, na łączną kwotę **14 879 465,00 zł**.

b) Program „Społeczna odpowiedzialność nauki II” (SON II)

Przedmiotem programu jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych jednostek organizacyjnych działających na rzecz upowszechniania nauki w realizacji projektów mających na celu popularyzację nauki oraz projektów związanych z utrzymaniem zasobów bibliotecznych o istotnym znaczeniu dla nauki lub jej dziedzictwa.

Program składa się z modułów:

- „Popularyzacja nauki” (wspieranie realizacji projektów polegających na: popularyzacji osiągnięć naukowych, pracy naukowców, badań naukowych i prac rozwojowych oraz na promocji nauki; organizacji przedsięwzięć ukazujących przydatność wiedzy naukowej w codziennym życiu; organizacji przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie tradycji społeczności akademickiej; popularyzowaniu innowacyjnych rozwiązań w nauce i szkolnictwie wyższym);
- „Wsparcie dla bibliotek naukowych” (wspieranie realizacji projektów polegających na utrzymaniu zasobów bibliotecznych o istotnym w skali kraju znaczeniu dla nauki lub jej dziedzictwa, ich opracowywaniu i udostępnianiu w postaci elektronicznej).

W roku 2023, w ramach SON II i SON (program wygaszony) podpisano umowy z **96 podmiotami** na realizację **117 projektów**, na łączną kwotę **40 573 316,43 zł**.

c) Program „Doskonała nauka II” (DN II)

Przedmiotem programu jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych jednostek organizacyjnych działających na rzecz upowszechniania nauki w realizacji projektów mających na celu prezentację osiągnięć naukowych, w tym najnowszych wyników badań naukowych lub prac rozwojowych, przez organizację konferencji naukowych, wydawanie monografii naukowych lub ich tłumaczenie na języki kongresowe (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski lub włoski).

Program składa się z modułów:

- „Wsparcie konferencji naukowych” (wspieranie realizacji projektów polegających na organizacji konferencji naukowych prezentujących osiągnięcia naukowe, w tym najnowsze wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych);
- „Wsparcie monografii naukowych” (wspieranie realizacji projektów polegających na: tłumaczeniu na języki kongresowe (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski lub włoski) lub wydawaniu monografii naukowych o wysokim poziomie naukowym i istotnym znaczeniu dla rozwoju nauki lub wzrostu polskiej gospodarki, prezentujących osiągnięcia naukowe, w tym najnowsze wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych, w celu wprowadzenia tych osiągnięć do obiegu krajowego lub międzynarodowego, oraz udostępnieniu monografii naukowych, o których mowa powyżej, w Internecie, w ramach otwartego dostępu, w sposób nieodpłatny i bez technicznych ograniczeń).

W roku 2023, w ramach DN II i DN (program wygaszony) podpisano umowy z **132 podmiotami** na realizację **205 projektów**, na łączną kwotę **20 489 767,29 zł**.

d) Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (NPRH)

Przedmiotem NPRH jest finansowanie w trybie konkursowym:

- wieloletnich projektów edycji źródeł i dokumentów, opracowań edytorskich oraz kompendiów wiedzy służących do badań nad polskim dziedzictwem kulturowym oraz monografii i studiów dotyczących zagadnień o szczególnym znaczeniu dla polskiej tożsamości narodowej (moduły „Dziedzictwo narodowe” i „Fundamenty”);
- wieloletnich projektów o bezspornym aspekcie badawczym dotyczących edycji w języku polskim najważniejszych dzieł kultury, w szczególności humanistyki światowej w celu wprowadzenia ich do polskiego obiegu kulturowego (moduł „Uniwersalia 2.2”);
- tłumaczeń na język: angielski, francuski, niemiecki, włoski, hiszpański lub rosyjski oraz publikacji najwybitniejszych monografii polskiej humanistyki w celu wprowadzenia ich do międzynarodowego obiegu książki naukowej (moduł „Uniwersalia 2.1”).

W roku 2023, w ramach NPRH podpisano umowy z **8 podmiotami** na realizację **9 projektów**, na łączną kwotę **8 934 361,22 zł**.

e) Program „Rozwój czasopism naukowych” (RCN)

Przedmiotem programu jest wsparcie polskich czasopism naukowych, zwanych dalej „czasopismami”, w realizacji strategii ich rozwoju obejmujących działania zmierzające do podniesienia poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich, zwiększenia wpływu czasopism na rozwój nauki oraz utrzymania się czasopism w międzynarodowym obiegu naukowym.

W roku 2023, w ramach RCN podpisano umowy z **2 podmiotami** na realizację **4 projektów**, na łączną kwotę **324 400,00 zł**.

2.2. Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn. „Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego”

Corocznie jest formułowanych kilka celów konkursu, w szczególności dotyczących wspierania bieżących działań i programów lub przedsięwzięć Ministra.

W roku 2023 mogły być realizowane – przede wszystkim w formie konkursów, akcji informacyjnych, konferencji, seminariów, szkoleń, warsztatów lub w innych formach mających elementy innowacyjne – projekty uwzględniające działania na rzecz:

- studenckiego ruchu naukowego i kół naukowych;
- zwiększania świadomości prawnej studentów i doktorantów w zakresie przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki – w tym działania strażnicze;
- rozwoju mediów akademickich, ze szczególnym uwzględnieniem programów poświęconych tematyce studiów, badań naukowych i popularyzacji nauki;
- wyrównywania szans studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami;
- popularyzacji zachowań proekologicznych wśród studentów i doktorantów;
- wspierania procesu integracji studentów i doktorantów z zagranicy w polskim środowisku akademickim.

Wykonanie **67 projektów** zlecono **48 podmiotom**. Na realizację zadań przeznaczono **5 810 318,38 zł**.

2.3. Wsparcie inicjatyw wpisujących się w aktualne priorytety Ministra

Minister Edukacji i Nauki podjął współpracę z **2 podmiotami** w zakresie wydania **3 publikacji książkowych**. Łączny koszt współpracy wyniósł **373 000,00 zł**.

2.4. Dotacja celowa na finansowanie wydatków związanych z realizacją wymiany w ramach Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta

W 2023 r. w ramach Programu przyznano stypendium na rok akademicki 2023/2024 **49 Polakom**, w tym 25 wykładowcom i naukowcom oraz 24 studentom i doktorantom. Ministerstwo, poza przekazaniem środków finansowych, wspiera decyzje podejmowane w ramach działalności Fundacji, monitorując celowość i efektywność realizacji powierzonych zadań oraz wydatkowania środków.

Szczegółowe zestawienie kosztów finansowanych z dotacji celowej MEiN na finansowanie wydatków związanych z realizacją wymiany w ramach Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta

Lp.	Tytuł	Wydatki (w zł)
1.	Wyplacone stypendia wraz z kosztami podróży do państwa drugiej Strony i z powrotem oraz w państwie pobytu, zakupy polis ubezpieczeniowych i opłat wizowych, w tym:	4 953 000,00
1a.	- polskim i amerykańskim kandydatom posiadającym co najmniej tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny, stopień naukowy lub stopień w zakresie sztuki w celu odbycia części studiów wyższych, kształcenia doktoranckiego, staży naukowych albo wzięcia udziału w innych formach kształcenia	
1b.	- polskim i amerykańskim pracownikom dydaktycznym i naukowo-dydaktycznym, posiadającym co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych, seminariów lub warsztatów	
1c.	- polskim i amerykańskim doktorantom oraz pracownikom naukowym lub naukowo-dydaktycznym, posiadającym co najmniej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, w celu prowadzenia badań naukowych	
2.	Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych o programach wymiany stypendialnej oraz o programach współpracy pomiędzy Stronami oraz rozwój współpracy Komisji z absolwentami Programu Fulbrighta	100 000,00
RAZEM		5 053 000,00

2.5. Finansowanie programów stypendialnych realizowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej – jako zadania zlecone przez ministra

W ramach zaplanowanych działań Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej współpracowała (na podstawie zlecenia Ministra) z:

– **Fundacją Liderzy Przemian** (w ramach Programu im. Lane’a Kirklanda);

– **Fundacją Kościuszkowską**

poprzez przekazywanie partnerom środków finansowych na stypendia.

Liczba stypendystów w ramach tej współpracy w 2023 r. wyniosła **71 (606 600,00 zł)**, w tym: 62 (480 000,00 zł) – w ramach Programu im. Lane’a Kirklanda oraz 9 (126 600,00 zł) – w ramach programu stypendialnego Fundacji Kościuszkowskiej.

**Zbiorcze zestawienie projektów finansowanych przez MEiN w 2023 r.,
realizowanych przez organizacje pozarządowe**

Lp.	Nazwa programu/przedsięwzięcia	Kategoria	Liczba projektów	Kwota finansowania (w zł)
1.	Program „Nauka dla Społeczeństwa II”	Program	16	14 879 465,00
2.	Program „Społeczna odpowiedzialność nauki II”	Program	103	35 396 186,43
	Program „Społeczna odpowiedzialność nauki”	Program	14	5 177 130,00
3.	Program „Doskonała nauka II”	Program	194	19 279 628,07
	Program „Doskonała nauka”	Program	11	1 210 139,22
4.	Narodowy Program Rozwoju Humanistyki	Program	9	8 934 361,22
5.	Program „Rozwój czasopism naukowych”	Program	4	324 400,00
6.	Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego	Otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego	67	5 810 318,38
7.	Współpraca przy realizacji inicjatyw wpisujących się w aktualne priorytety Ministra	Inicjatywy	3	373 000,00
8.	Dotacja celowa na finansowanie wydatków związanych z realizacją wymiany w ramach Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta	Dotacja celowa	1	5 053 000,00
9.	Finansowanie programów stypendialnych realizowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej	Zadania zlecone przez ministra	71	606 600,00
Razem:			493	97 044 228,32